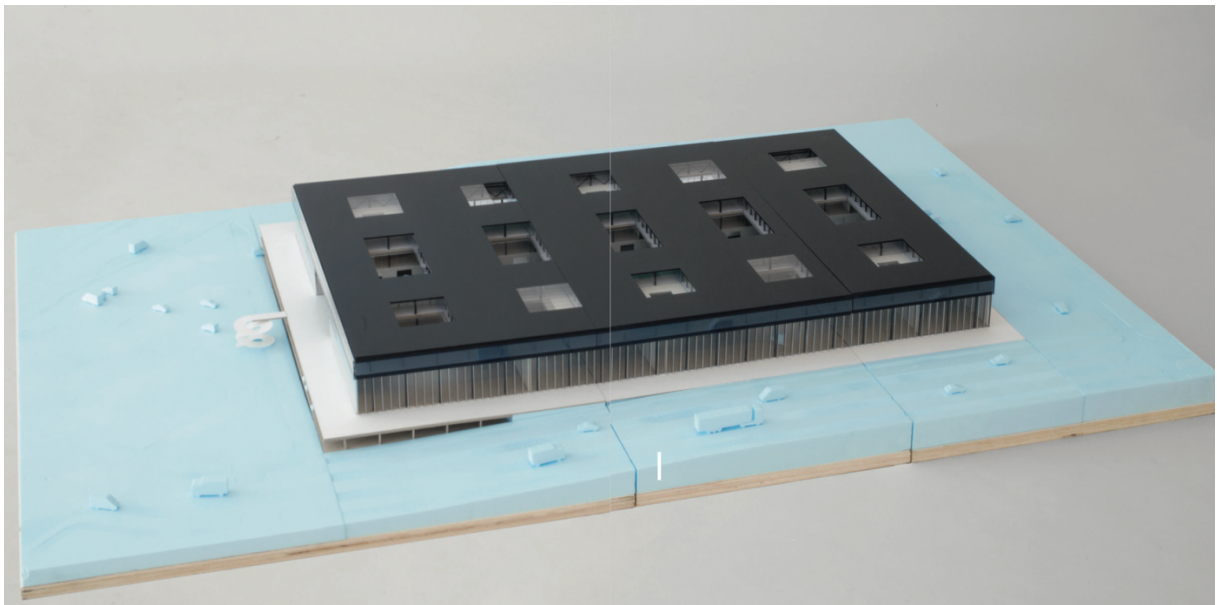

Archeologienota: Het Smart Manufacturing Campus project aan de Thor Parksite te Genk

**Vanessa Vander Ginst
Lawrence Dingens**

**Tienen, 2020
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeologienota: Het Smart Manufacturing Campus project aan de Thor Parksite te Genk

Initiatiefnemer:	Mo-Thor NV
Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Lawrence Dings, Vanessa Vander Ginst
Auteurs:	Lawrence Dings
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2020, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Inhoudsopgave

Inhoudstafel.....	1
Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek.....	2
1.1 Beschrijvend gedeelte.....	2
1.1.1 Administratieve gegevens.....	2
1.1.2 Archeologische voorkennis	4
1.1.3 Onderzoeksopdracht.....	5
1.1.4 Beschrijving geplande werken	6
1.1.5 Werkwijze	15
1.2 Assessmentrapport.....	16
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	16
Terreinbezoek en controleboringen	20
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	26
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied.....	34
1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	37
1.2.5 Synthese.....	38
Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen	40
2.1 Administratieve gegevens	40
Bibliografie	45

Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2020J330
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande omgevingsvergunning (stedenbouwkundige handelingen) met in totaal een kadastraal oppervlakte van ca. 817542 m ² . De oppervlakte van de bodemingreep bedraagt ca. 22665 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m ² of meer bedraagt (Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002 Vanessa Vander Ginst OE/ERK/Archeoloog/2015/00030 Lawrence Dingens OE/ERK/Archeoloog/2018/00213
Locatie:	Genk, Thorpark (fig. 1.1 en 1.2) Bounding box: punt 1: x = 232150, y = 187765 punt 2: x = 232223, y = 187839 Genk, 3 ^e Afdeling, Sectie B, percelen 1298W4 en 1298Z4 partim
Relevante termen: ²³	Bureauonderzoek, buitengebied, Kempen
Verstoorde zones:	De noordzijde van het terrein is opgehoogd met mijnpuin, tevens lopen er gas- en elektriciteitsleidingen in het zuiden en centrale deel van het vergunningsgebied.

²³ Thesaurus: <https://inventaris.onroerendergoed.be/thesaurus>

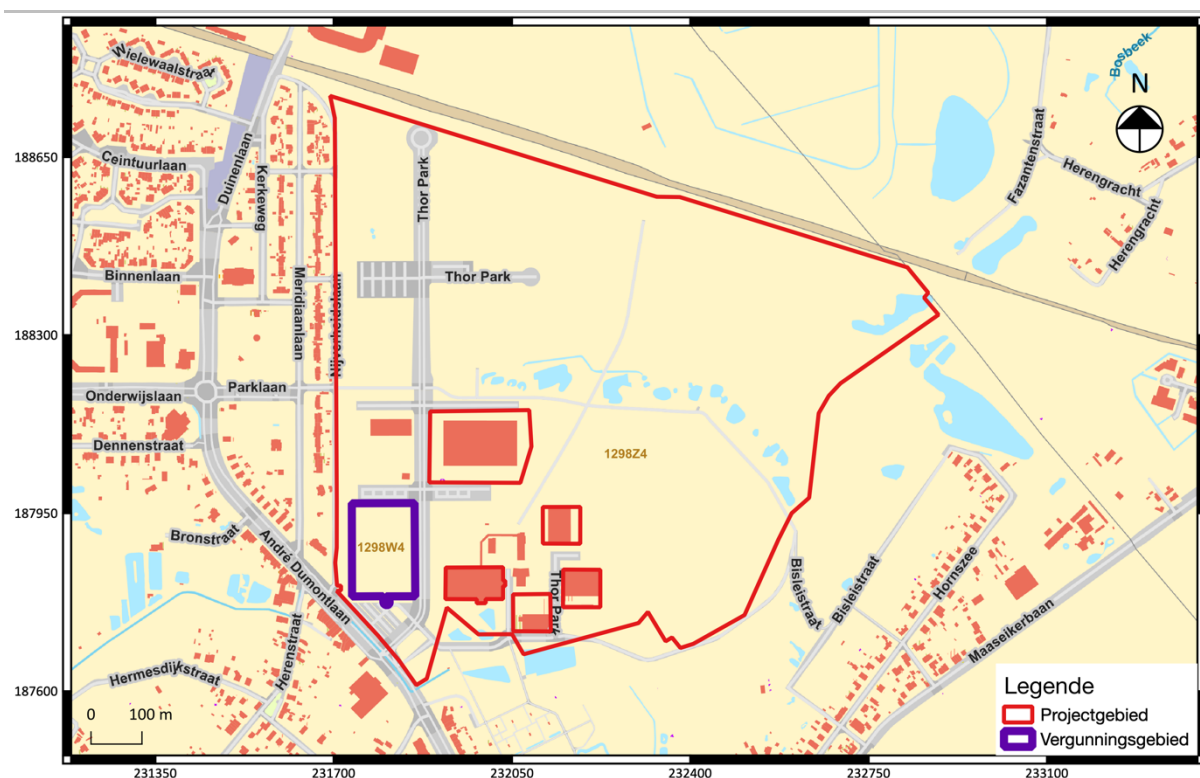

Fig. 2.1: Uittreksel uit het kadaster met situering van het project- en vergunningsgebied (©CADGIS).

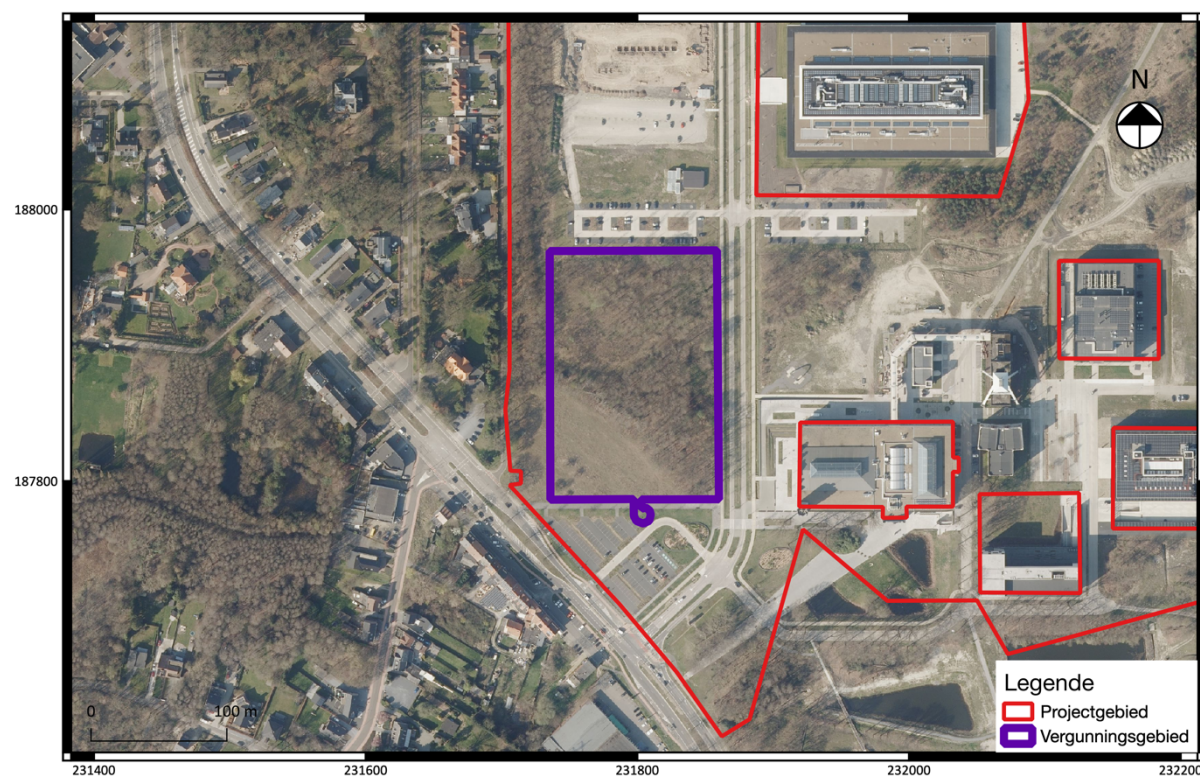

Fig. 2.2: Detail uit een luchtfoto van 2019 met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

2.2 Gemotiveerd advies

De geplande werken houden het realiseren van een bedrijvensite in. Op de desbetreffende locatie zal de Smart Manufacturing Campus komen. Het gebouw zal ateliers, labo's, opslag- en kantoorruimten huisvesten die flexibel ingericht kunnen worden.

Onderaan het gebouw zullen ateliers gebouwd worden die vanwege overspanningen kolomvrij zullen zijn. Hier bovenop zullen kantoren verwezenlijkt worden met gedeelde kitchenettes, toiletten en technische ruimtes.

De overige gebouwdelen zullen bestaan uit 3 bouwlagen, afhankelijk van de behoeften zullen hier labo's, opslag en/of kantoorruimtes komen. Toegang tot de verschillende bouwlagen is mogelijk via trappen en een lift.

Centraal zal het gebouw doorsneden worden door een binnenstraat, waar men goederen kan laden en lossen.

De opslagruimten zullen gesitueerd zijn aan de weerszijden van de binnenstraat.

Boven de opslagruimten bevinden zich de labo's met een centrale gang.

Tijdens het ontwerp werd uitgegaan om 5 bedrijven te huisvesten, elk met een andere oppervlakte. Echter, het gebouw laat toe om de kantoren op te delen in andere eenheden.

Op het terrein zullen tevens parkeerplaatsen voor auto's en fietsers voorzien worden. Dit zullen in totaal zo'n 552 parkeerplaatsen zijn, deels op de reeds bestaande parking aan de noordzijde van het onderzoeksgebied, deels in de nog te realiseren parkeergarage aan de zuidzijde van het gebouw.

Bij deze parkeergarage wil men maximaal gebruikmaken van de reeds bestaande verlagings in het terrein (ten zuiden van de talud). Het gebouw zou op deze manier deels steunen op de parkingpilaren. Op deze manier worden afgravingen of ophogingen in oppervlakte en diepte beperkt.

Tenslotte zullen er op het terrein twee regenwaterputten en nutsleidingen aangelegd worden in de noordelijke zone.

De realisering van de geplande werken zal gefaseerd gebeuren, waarbij men bij elke fase een volledig afgewerkt compartiment van het gebouw realiseert. Het is onduidelijk of alle fases uitgevoerd zullen worden, dit hangt namelijk af van de toekomstige (economische) situatie. Hierbij hoort ook telkens een tijdelijke parking die valt binnen de tot eindelijke footprint van het gebouw en zodoende dus verwijderd zal worden.

Het gebouw zal vermoedelijk opgebouwd worden vanuit een vloerplaat die lokaal tot -70 cm onder het maaiveld reikt. De exacte diepte van deze zal nog blijken uit de plaatproef. De tijdelijke parkeerzones per bouwfase zullen geen verstoring veroorzaken die dieper reikt dan de vloerplaat die hier zal komen.

Men zal gebruik maken van paalfunderingen die 90cm in diameter zijn en 8 tot 26 meter uit elkaar geplaatst zullen staan. De exacte diepte van de paalfunderingen is nog niet bekend, maar deze zullen tot in de vaste bodem reiken en uitgegraven worden doormiddel van boringen.

De lift in het gebouw zal een verstoring in de bodem veroorzaken tot ca. 150 cm onder het maaiveld. De maximale afgraving voor de zuidelijke parking zal plaatselijk tot ca. 315 cm diep onder het maaiveld zijn, dit ter hoogte van de straatzijde.

De twee regenwaterputten aan de noordzijde zullen maximaal tot ca. 300 cm onder het maaiveld reiken.

De riolering en andere nutsvoorzieningen zullen bodemverstoringen veroorzaken tot ca. 150 cm onder het maaiveld en zullen aansluiting maken op het gemeenteriool op ca. 230 cm onder het maaiveld.

De gegevens uit het bureauonderzoek wijzen erop dat het onderzoeksgebied op een archeologisch interessante locatie is gelegen. In de nabije omgeving zijn archeologisch relevante waarden bekend uit de steentijd, metaaltijden en de nieuwe tijd. De nabijheid van water in combinatie met hoger gelegen gronden is bovendien ook gunstig voor het aantrekken van menselijke activiteit.

De bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied is onbekend, voornamelijk vanwege de mijnindustrie. Nabij het onderzoeksgebied zijn bodems die onder afzettingen of een dikke antropogene A-horizont eventuele archeologische waarden in de B- of C-horizont door afdekking goed bewaard kunnen hebben.

Vanaf de 20ste eeuw gebeuren er zeer veel bouwingrepen op het terrein, deze zijn voornamelijk te wijten aan de mijnindustrie van Genk-Waterschei. Zo werd in het noorden de bodem opgehoogd en genivelleerd en werden er wegenissen en gebouwen voorzien. Op het zuidwestelijk gedeelte van het vergunningsgebied verscheen een parking. De bouw- en/of afbraakwerkzaamheden van deze parking hebben geresulteerd in een afgraving van ca. 2 meter binnen dit gedeelte van het onderzoeksgebied. Dit blijkt uit de hoogtelijnen van de topografische kaart uit 1904 in vergelijking met de actuele toestand van het terrein (DHM).

Uit een sonderingsonderzoek bleek dat de natuurlijke bodemopbouw zich op wisselende diepte bevindt, onder mijnsteen en geroerde grond. Hoewel niet overal waargenomen bleek dit in het noorden bijzonder het geval te zijn, hier werd een geroerd pakket tot wel 500 cm waargenomen. Hieronder bestaat de kans een bewaarde bodem aan te treffen. Hoewel de geroerde grond in het zuiden minder diep en uitgebreid aanwezig was, bleek in deze zone ook regelmatig geroerde grond tot meer dan 100 cm onder het maaiveld aanwezig te zijn. Deze gegevens tonen aan dat de impact van de vroegere werkzaamheden in de zuidelijke zone zeer diepgaand waren en dat er een zeer grote ophoging in het noorden heeft plaatsgevonden.

Hoewel de omgeving een zeker archeologisch potentieel heeft, is de mogelijkheid tot kenniswinst binnen het kader van de geplande werken zeer beperkt. Er zal hooguit een versnipperd beeld bekomen worden van de eventuele archeologische waarden waaruit geen archeologische kenniswinst te destilleren is.

Bijkomend dient gewezen te worden op civieltechnische problemen bij verder onderzoek met ingreep in de bodem, zoals reeds bleek uit uitgevoerd onderzoek in de nabije omgeving. Ingrepen in mijnsteen kunnen immers resulteren in verkneding²⁴. Met name omwille van deze materiaaleigenschap is ook gekozen voor een minimum aan bodemingrepen te doen tijdens de geplande werken. Verder onderzoek met ingreep in de bodem zorgt ervoor dat het terrein alle stabiliteit verliest en dat het project civieltechnisch op de helling komt te staan.

De hardheid van de laag mijnpuin geeft ook garantie op de bescherming van de diepergelegen bodemopbouw en de daarmee geassocieerde archeologische waarden. Wel wordt de uitvoerder gewezen op de vondstmeldingsplicht.

²⁴ Dit houdt in dat mijnsteen kan “verpappen” als de conditie wijzigt van nat naar droog of omgekeerd. Door dit verknedingsproces wordt gips gevormd waardoor de mijnsteen door handelingen zoals berijden en verdichten tijdens neerslag dicht en ondoorlatend wordt.

2.3 Programma van maatregelen

Omwille van de beperkte impact van nieuwe verstoringen binnen het vergunningsgebied wordt geen programma van maatregelen opgesteld. De zuidelijke zone, waar een aanzienlijke afgraving heeft plaatsgevonden in combinatie met andere waargenomen verstoringen, kan worden opgenomen op de kaart van gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt (GGA-kaart).

Bij vrijgave van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 Art. 5.1.4. van toepassing: “Iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, is verplicht daarvan binnen drie dagen aangifte te doen bij het agentschap.”

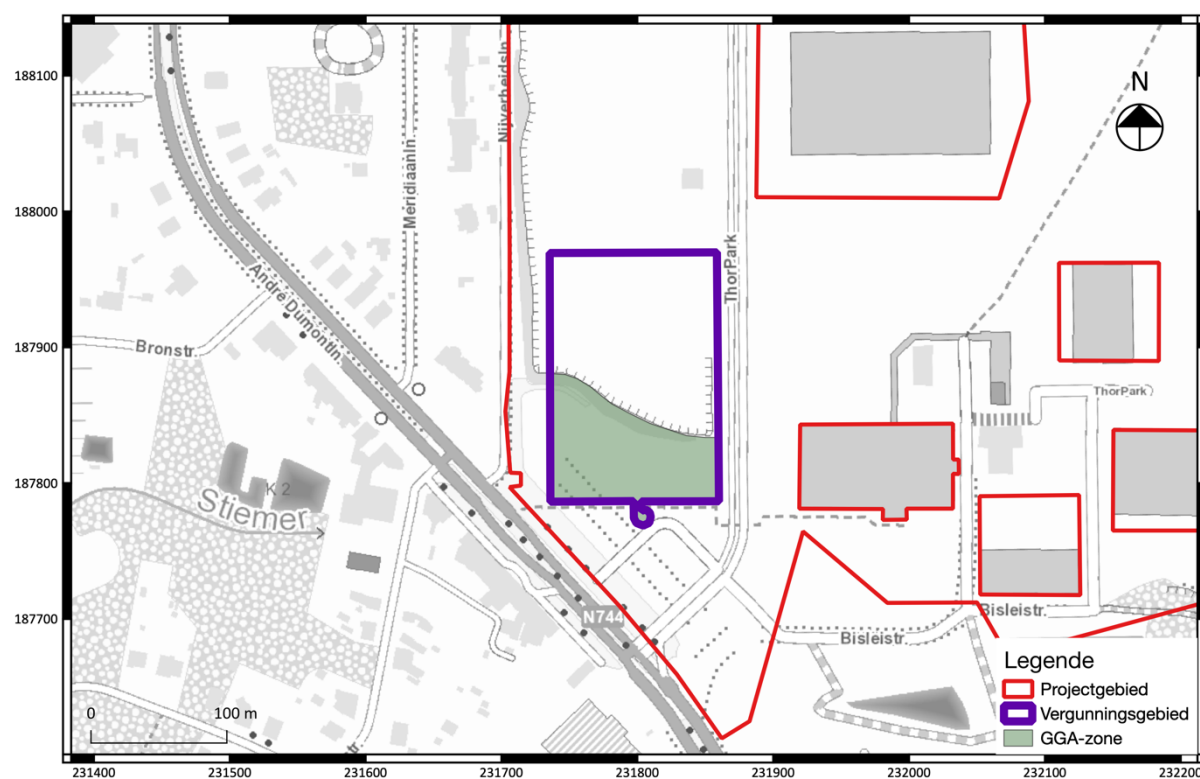

Fig. 2.3 Uittreksel uit het kadaster met aanduiding van de zone die op de GGA mag worden opgenomen

Bibliografie

Literatuur

CLAESEN J., VAN GENECHTEN B., VERBELEN G., DIRIX E., SYS A., AUDENAERT E. & BOUCKAERT K. 2018: *Archeologienota zonder ingreep in de bodem, Genk – Onderwijslaan* (Archebo-Rapport 2017K335), Kortenaeken.

DE KETELAERE S. 2017: *Archeologienota Genk, Thorpark II* (BAAC Vlaanderen bvba Rapport nr. 574), Bassevelde.

DE KETELAERE S. 2017: *Archeologienota Genk, Thorpark I* (BAAC Vlaanderen bvba Rapport nr. 553), Bassevelde.

DE LANGHE H. 2016: *Prospectie met ingreep in de bodem aan het Thorpark en de T2-campus te Genk* (ARON Rapport 280), Tongeren.

DELVILLE T. & HOUBRECHTS S. 2017: *Maaseikerbaan te Genk* (Condor Rapporten 369), Hasselt.

GOUDIE-FALCKENBACH E. 2019: *Archeologienota met beperkte samenstelling, Genk Thorpark wegenis* (Baac Vlaanderen bvba Rapport nr. 1007), Bassevelde.

MARUT A. 2003: *De mysterieuze geschiedenis van de Feodale Heerlijkheid Waterschei en het Laathof Staelen*, Genk.

MEEX F. 1972: *De urnenveldencultuur in het gebied tussen Beneden-Maas en Schelde in de IJzertijd, Een studie over de geografische verspreiding van de grafvelden en enkele aardewerksoorten*, Leuven.

MERTENS E., PAWELCZAK P. & SCHELKENS N. 2018: *Nota Genk Thorpark* (BAAC Vlaanderen rapport nr. 684), Bassevelde.

REMANS A. 1964-1965: *Schansen te Genk* (Heidebloemke Genk 9-20), Genk.

WILLEMS J.C. 1921-1922: *Een bladzijde uit het kerkelijke leven van Genck* (Limburg 3), Genk.

Websites

www.agiv.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geopunt.be

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus>

<https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

Bijlagen